

دکتر یارمحمد کارشناس حفاظت محیط زیست

پیامد های کم باری بارش برف

کمی باری بارش برف بروز مشکلات در طبیعت کوهستان که عم از گونه های جنگل , علفچر ها و برای زندگی حیوانات خطر ناک می شود که در کل کمی باری بارش برف منجر به نابودی اکوسیستم محل است.

برفی که روی سطح زمین می بارد بشکل یخچال طبیعی مانند منبع طبیعی ارزنده ی است که برف آب را در اعماق زمین ذخیره می کند.

برف به جهت این که آب جامد محسوب می شود، منبع بسیار مهمی برای تامین آب آشامیدنی و آب آبیاری کشتزار ها و باغات به شمار می رود.

ازبابت نبود برف نیز آسیب های به به علفچرا ها مناطق کوهستان وارد می شود. برف گیری ها به خاطر اینکه رفته رفته آب می شوند وبه سرعت در زمین فرو می رود و اهمیت بیشتری نسبت به باران در زمین دارد.

برفی که روی سطح زمین می بارد بشکل طبیعی منبع ارزنده است که برف آب را در اعماق زمین ذخیره می کند. برای مثال معمولاً 10 سانتی متر برف حدود 10 ملی متر آب دارد و حتی این مقدار به 30 ملی متر هم می رسد.

ببنابر این یک بارش برف 10 سانتی متری که تنها 10 ملی متر آب داشته باشد در منطقه به وسعت 10 کیلومتر مربع موجب ذخیر 10 هزار هکتار سانتی متر آب خواهد شد. ارزش دیگر آن ، برف در محتوی مقدار زیادی هواست . ، رسانا ضعیفی برای گرما شناخته می شود.

به همین علت پوششی از برف می تواند از گیاهان در حال خواب مزارع را محافظت کنه و درختان را در مقابل سرمای بیش از حد نگهداری کنه و در حقیقت برف بزرگ ترین پشتوانه بر زندگی بشر در زمینه آبیاری کشتزار ها است.

عدم بارش برف در شهر های پر جمیت از دحام ترافیک شرایط افزایش آلودگی هوا و کاهش کیفیت هوا را سطح شهر های خشک به همراه خواهد داشت .

کم باری بارش برف ، خشک بودن فصل زمستان موجب می گردد تا باران موسمی کمتر جذب زمین شود. این مسله باعث سیلاب و فرسایش خاک زمین می گردد. و همچنین کم بارش برف در فصل زمستان به شدت خطر خشکسالی دارد.

هرگاه زمستان کم بارش برف باشد، زنگ خطر کم آبی است و برای مزارع و چرگاه ها و فضای سبز محیط زیستی مضر است و مسله ای کمبود آب گاه فاجعه های زیست محیطی را فرا می گیرد.

ازبرکت همین بارش برف در ارتفاعات سر بفلک کشور ما یخچالهای طبیعی وجودداشت و آنها بهترین منابع مطمئن ذخیره آبی کشور را تشکیل می داد از عدم مدیریت خوب از جنگلات و علفچرا ها باعث حذف پوشش گیاهی شده و گرمی تاثیر بلای یخچلها نموده و بتدریج ذوب گردیده و بعضی در حال نابودی استند.

و جود پوشش گیاهی در منطقه یخچالها باعث سردی ارتفاع کوه ها بر اثر سردی موجب نگهداری برف و هم سردی سنگ چوب بسیار هوا در ماندگاری یخچالها کمک می کند. در ارتفاعات کوه ها میزان دما سردی بسیار است و برف به سان یخچالها طبیعی در انجا ذخیره می گردد و در اخیر فصل بهار و تابستان در اثر بلند رفتن درجه حرارت آفتاب برف ها و یخ ها به تدریج آب شده و به صورت چشمه سارها رودها جاری می شو نند. در مسیر دریا های خروشان ما اکثریت مردم در منطقه مشغول کشت زراعت و با غداری هستند.

کشاورزی مردم وابسته به این منابع بزرگ طبیعی است. این منابع آبی ما یعنی برف های دایمی (یخچالها) یکی از موثرترین گزینه ها است که می توان این منابع آبی وافر را به وسیله بند های آبگیر ، نهر زمین حاصلخیز خود رسانید و هم در بهبود و ضیعت محیط زیست کشور ما مورد استفاده قرار داد.

هر سال در ارتفاعات هندوکش بلای یک دو متر برف ریزی بود اما هم اکنون ارتفاعات بخصوص ارتفاعات کوه بابا برف بسیار نا چیز باریده است و این ضیعت تهدیدی برای منابع آبی کشور به شمار می رود. .

و هم تهدیدی های که از سوی تغییر اقلیم جهانی موجب سریع ذوب یخچالهای طبیعی کشور ما است و در نتیجه باعث خشکیدن جریان چشمه سار ها ، کاریز ها و رودخانه ها متوقف می گردد .

پیامد فوری این وضعیت در ایام بارش های موسمی افزایش سیل است و بنابر این جای نگرانی بسیار شدید برای مردم زراعت پیشه بوجود می آورد.

قبل از سه دهه جنگ ۸۰ در صد مردم افغانستان برای تامین نیاز های روزانه خود مستقیماً به منابع طبیعی کشور ما متکی بودند. ولی از عدم توجهی در طی این چهارده سال در بهسازی بازسازی و ایجا منابع طبیعی کشور بطرف خشکسالی رفته است و کشور از این بابات خسارت دیدن بسیاری منابع طبیعی آن از اثر سیل های مدهش شده است.

آبره ها شامل دریاچه های ، کانال ها، جوی های عنعنوی ، نهر های خاکی ، کاریز ها قنات ها سیل زده در ولایات سیل زده آسیب دیده خراب یا بکلی خشک گرده است.

از عدم جذب کدر های متخصص آبیاری دولت های گذشته مدیریت آب تا کنون باسازی نهر کانال جوی های عنعنوی در اکثر ولایت انجام نه پذیرفته است .

نتیجه کم باری بارش زندگی شهری نشینی شهر ها پر جمعیت ما بخصوص شهر کابل از بابت استفاده سوخت فسیلی و زغال چوب و ازدحام ترافیک راههای دود گازهای گلخانه ای باعث افزایش آلودگی های زیست محیطی و انتشار گاز ها گلخانه ای در هوا به افزایش درجه حرارت و اختلال در قوانین طبیعی و اقلیم منطقه و در نهایت کاهش بارندگی منجر می شود.

راه های پیش گیری مقابله به تهدیدی اقلیم قرار ذیل است:

۱ — حفاظت و نگهداری از پوشش گیاهی دره ها ، یال ها باعث ماندگاری یخچال های طبیعی، حوض ها و جھیل های یخبندان منطقه کوهی می شود.
حفظ یخچال های طبیعی افغانستان حایز اهمیت حیاتی میلیون ها انسانی که در مسیر دریا های مذکور مشغول کشاورزی هستند وابسته به این منابع بزرگ طبیعی ما است.
این منابع آبی وافر کشور ما یکی از موثرترین گزینه ها است که می توان در زمین های حاصلخیز کشور ما آن استفاده معقول کرد.

۲ — ایجاد پروژ های تحفظی خاک و تنظیم آب در تپه های باعث احیای مجدد منابع طبیعی و در نتیجه افزایش چشمه سارها و علفچر های سرسبز می شود.
آگاهی عامه در بخش حفظ و احیای مجدد و بازسازی و گسترش محیط سبز یک امر ضرور از دوام خشک سالی ها در کشور است.

۳ — آموزش حرفه های مسلکی در ساحه جنگلداری و پرورش قوریه درختان مثمر و غیرمثمر ،پرورش قوریه در انکشاف وسعت ساحه باغداری کمک شایان می کند.
هدف از کاشت قوریه برای رشد و انکشاف سرسبزی در جهت بهبود محیط زیست می باشد. کاشت محصول قوریه نهال های بومی مانند درخت پسته و بادام کوهی جلعوزه می تواند سال های سال هم خاطره خوشی برای ما و شما و هم کمکی به محیط زیست باشد.

۴ — بهبود زراعت وسعت بخشیدن اراضی زمین های زراعتی که باعث احیای اماکن مرطوب می شود. چون افغانستان از لحاظ ثروت ارض و آبی خویش غنی ترین کشور در منطقه است. و بکار گرفتن این ثروت ملی ایجاب تمویل و امداد تخیکی را از طرف سازمانهای بین المللی طلب می کند.

۵ — بهبود مدیریت آب رسانی و رساندن آب به دسترس زمیندارن و باغدارن که در مصرف آب صرفه جویی کند، اصراف آب می تواند به ضرر زمین تمام شود.

۶ — مسوولان اداری ملی محیط زیست باید مانع کندن ریشه های شیرین بویه و لگد مالی چرای گله ها که علل تخریب از بین رفتن پوشش گیاهان کوهستان کشور شود که تا مردم از عمل زیان رسانی جداً در روستاها خودداری کنند که حیات این گیاهان سبز می تواند در ایام باران های موسمی آب را ذخیره کند و آن را به مرور زمان و به آهستگی به منابع آبیاری روی زمین مانند جوی ها، دریاها و ذخایر زیرزمینی بدهد.

۷ — مطلوب ترین روش جهت حفظ گونه های گیاهی از انقراض در روش های اصلی و طبیعی تحت عنوان ذخیرگاه های جنگلی با مدیریت علمی اکوسیستم امکان پذیر است. مدیریت علمی اکوسیستم بررسی گونه های گیاهی به لحاظ فراوان و وهم از لحاظ پراکنش در نقاط مختلف کوه های افغانستان سعی داد تا با مشخص کردن جایگاه هر گونه از گیاهان در محیط زیست روابط متقابل بین گونه ها را شناسایی کرد و از این اطلاعات با در نظر گرفتن نقش انسان در محیط زیست آموزش و روش ابتدایی را جهت مدیریت بهتر اکوسیستم های مختلف ارائه کرد.

۸ — امروز تجهیزات پیشرفت به منظور تکمیل اطلاعات در اکثریت کشور ها موجود است و میزان ریزش نزولات جوی را فرا هم می آورند. اما این راه بسنده نیست خسارات وارده شده به چرخه طبیعت را جبران کند.

در حقیقت از برکت برف باری در ارتفاعات بیشتر از نصف ولایت افغانستان از حوزه آبریز خوب برخوردار است و این امکان برای ما می دهد که با کشیدن نهر سنتی و جوی ها عنعنوی آبرسانی و حفر کانال های خاکی یا ساخت کانال های پخته آبرسانی آب حیات را بدسترس زراعت کاران و باغ داران کشور ما قرارداد و با این شهامت می توانیم قدم اول در بهبود محیط زیست کشور رشد انکشاف زراعت و افزایش فرآورد های باغ داری و تاکداری حرکت به سوی مصونیت غذایی و خود کفایی کشور ما در تولیدات کشاورزی مشکل اکثریت شهروندان افغانستان را حل خواهیم کرد.

داکتر یارمحمد حیدر زاده کارشناس محیط زیست